

**Program kontrolních akcí
Státního úřadu inspekce práce
na rok 2020**

Úvod 1

1	Podněty ke kontrole.....	2
2	Kontroly v oblasti bezpečnosti práce.....	4
3	Kontroly v oblasti pracovních vztahů a podmínek.....	14
4	Kontroly v oblasti zaměstnanosti	25

Seznam hlavních kontrolních úkolů SÚIP na rok 2020

Úvod

Návrh Ročního programu kontrolních akcí na rok 2020 byl zpracován v souladu s ustanovením § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

Při sestavování tohoto programu Státní úřad inspekce práce (dále také „Úřad“ nebo „SÚIP“) zohlednil strategii Evropské unie a Národního akčního programu bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci České republiky. Dále SÚIP vycházel z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014-2020. Program zohledňuje a jsou do něj promítnuty výsledky rozborů pracovní úrazovosti, analýzy přijatých podnětů k provedení kontrol a dále poznatky z kontrolní činnosti orgánů inspekce práce za uplynulá období. Specifikace a zaměření kontrolních akcí rovněž reaguje na legislativní změny v působnosti orgánů inspekce práce. Program obsahuje zaměření kontrol v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v oblasti pracovních vztahů a podmínek, v oblasti zaměstnanosti, včetně podmínek při poskytování péče o dítě v dětské skupině.

SÚIP a oblastní inspektoráty práce (dále také „inspektoráty“ nebo „OIP“) se svou činností snaží zejména o preventivní působení na zaměstnavatele a o zvýšení jejich právního vědomí, a to nejen realizací samotných kontrol, ale i osvětovou činností a poskytováním základního poradenství. Kontroly budou zaměřeny zejména na zaměstnavatele, u nichž byly v minulosti zjištěny nedostatky, a na ty, u kterých nebyla kontrola v dlouhodobém časovém horizontu provedena. Při výběru kontrolovaných osob budou orgány inspekce práce rovněž přihlížet k oboru činnosti zaměstnavatele, k pracovní úrazovosti na jeho pracovištích a k obsahu obdržených podnětů ke kontrole.

Kontrolní činnost orgánů inspekce práce v roce 2020 je směřována do tří stejně významných samostatných částí dle konkrétní oblasti působnosti orgánů inspekce práce:

1. Kontroly v oblasti bezpečnosti práce (dále také „BOZP“)
2. Kontroly v oblasti pracovněprávních vztahů (dále také „PPV“)
3. Kontroly v oblasti zaměstnanosti (dále také „ZoZ“)

Použité statistické údaje za rok 2019 jsou uvedeny k datu 31. 10. 2019.

1 Podněty ke kontrole

Úřadu a inspektorátům jsou každoročně podávány řádově tisíce podnětů ke kontrole od široké veřejnosti, pochopitelně především z řad zaměstnanců, ale také od dalších orgánů veřejné správy, institucí, sociálních partnerů. Důvody k podání podnětu bývají obvykle snaha podatele domoci se nápravy nezákonných praktik zaměstnavatele, snaha domoci se svých práv a nároků prostřednictvím orgánů inspekce práce, v méně četných případech pak potřeba obecně upozornit na porušování pracovněprávních předpisů některými zaměstnavateli. Podněty směřují do všech kontrolních oblastí v působnosti orgánů inspekce práce, a to nejčastěji do oblasti PPV, ale také do oblasti ZoZ a do oblasti BOZP.

Kontroly na základě podnětů představují podstatnou část kontrolní činnosti OIP. Od počátku roku 2019 přijaly orgány inspekce práce 5 625 podnětů ke kontrole a na jejich základě bylo provedeno 4 073 kontrol.

SÚIP, resp. inspektoráty každý přijatý podnět zaevidují v informačním systému a každým podnětem se zabývají. Podatel podnětu je vždy informován o přijetí podnětu úřadem nebo inspektorátem práce, v případě potřeby je s ním vedena další komunikace a byla-li na základě jeho podnětu provedena kontrola, je mu následně podána písemná informace o jejím výsledku. O zařazení podnětu do plánu kontrol rozhodují inspektoráty podle závažnosti podnětu, podle skutečnosti, zda se v daném případě jedná o ochranu veřejného zájmu, podle účelnosti provedení kontroly a podle svých kapacitních možností. Převážná většina podnětů je řešena kontrolou. Podatelům podnětů je v jejich záležitosti v mnoha případech poskytnuto zároveň i poradenství.

Nejčetnější část podnětů upozorňuje na porušování právních předpisů v oblasti PPV, a to především při odměňování zaměstnanců, dále pak na porušování právních předpisů souvisejících se vznikem a (častěji) skončením pracovního poměru, popř. s oblastí pracovní doby. Nezanedbatelná část podnětů směřuje do oblasti agenturního zaměstnávání.

Podněty směřující do oblasti ZoZ upozorňují nejčastěji na možnou nelegální práci, a to jak občanů ČR, tak občanů EU i cizinců ze třetích zemí. Méně časté jsou podněty namítající porušování povinností zaměstnavatelů stanovených zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“); zde se jedná například o podněty upozorňující na diskriminaci při uplatňování práva na zaměstnání, na porušování povinností při zaměstnávání osob se zdravotním postižením, na nedodržování zákonem stanovených podmínek při poskytování péče o dítě v dětské skupině, na nedodržování povinností stanovených agenturám práce zákonem o zaměstnanosti.

Počty přijatých podnětů ke kontrole v oblasti BOZP jsou nepoměrně nižší a nejčastěji směřují do problematiky týkající se pracovních úrazů, neposkytnutí osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen „OOPP“), neprovedení školení o bezpečnosti práce a neplnění povinností spojených s provozem vyhrazených technických zařízení (dále jen „VTZ“).

SÚIP přijaté podněty statisticky sleduje, vyhodnocuje a získané informace zohledňuje v programu kontrolní činnosti.

Cílem kontrolní činnosti orgánů inspekce práce na základě podnětů je zajistit nápravu zjištěných nedostatků, na které byly upozorněny u konkrétních zaměstnavatelů, podpora při řešení individuálních situací podatelů podnětů i vyhledávání, sankcionování a prevence systémových nedostatků zaměstnavatelů.

Na úseku PPV se bude i v roce 2020, stejně jako v předchozích letech, jednat především o nápravu nedostatků v oblasti odměňování zaměstnanců, pracovní doby, vzniku, změn a skončení pracovněprávního vztahu a v oblasti rovného zacházení.

Primárním účelem kontrolní činností na úseku ZoZ bude i nadále snaha omezit nelegální práci. Předmětem kontrol na základě podnětů bude i plnění dalších povinností, stanovených zaměstnavatelům zákonem o zaměstnanosti.

Kontrolami prováděnými na základě podnětů z oblasti BOZP budou orgány inspekce práce napomáhat hlavně ke snížení počtu pracovních úrazů zaměstnanců a ke zlepšení zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovištích zaměstnavatelů.

Podněty ke kontrole budou i v roce 2020 jedním ze základních pilířů kontrolní činnosti OIP a vodítkem pro zaměření kontrolní činnosti orgánů inspekce práce.

2 Kontroly v oblasti bezpečnosti práce

SÚIP a OIP na úseku inspekce BOZP kontrolují dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví osob, (zákon č. 174/1968 Sb.), ve smyslu zákona o inspekci práce. Úsek inspekce BOZP je personálně rozdělen dle odvětví na inspektory BOZP a inspektory VTZ. Toto rozdělení je promítnuto i do struktury OIP. V současné době vykonává kontrolní činnost pro oblast BOZP 101 inspektorů a pro oblast VTZ 94 inspektorů ve služebním poměru.

Od začátku roku 2019 provedli inspektoři oddělení inspekce BOZP a VTZ u právnických a podnikajících fyzických osob celkem 8 098 kontrol. Z provedených kontrol bylo celkem zjištěno 15 783 nedostatků. Mezi nejčastěji zjišťované nedostatky patřily:

- chybně nebo nedostatečně vyhodnocené riziko v souvislosti s pracovními a technologickými postupy,
- neseznámení zaměstnanců s riziky ohrožujícími život a zdraví na pracovišti a chybějící či neúplné školení zaměstnanců z předpisů a návodů výrobce pro obsluhu zařízení,
- špatný stav pracoviště, chybějící kontrola pracoviště z hlediska stavu BOZP,
- chybějící revize VTZ, nedostatečné kontroly technických zařízení, neprovádění pravidelné údržby,
- nebezpečné pracovní a technologické postupy tolerované zaměstnavatelem,
- nevhodná organizace práce.

Za porušení právních předpisů bylo v roce 2019 v oblasti bezpečnosti práce a VTZ uloženo celkem 812 pokut v celkové výši 36 840 420 Kč. Zaměření kontrolní činnosti vycházelo zejména ze zadání hlavních úkolů dle specializací. V rámci těchto hlavních úkolů inspektoři bezpečnosti práce kontrolovali dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti práce v oblastech dopravy, zemědělství, lesnictví, hutnictví, strojírenství, terciární sféry, stavebnictví a chemického průmyslu. Inspektoři specializovaní na oblast VTZ prováděli v rámci hlavních úkolů kontrolní činnost v oblasti dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečného provozu zařízení elektrických, zdvihacích, tlakových a plynových.

Dále pak v rámci kontrolní činnosti byly prováděny i následné kontroly BOZP a VTZ, včetně kontrol dodržování předpisů na základě podnětů směřujících do oblasti BOZP a VTZ. Od počátku roku 2019 obdržel SÚIP na úseku BOZP 660 podnětů ke kontrole, z nichž převážná část směřovala do oblasti BOZP a menší část pak na bezpečnost technických zařízení a VTZ.

Kromě výše popsaných kontrol v oblasti BOZP a VTZ byly na inspektorátech prováděny tyto činnosti:

- vyjádření k projektovým dokumentacím staveb, určených pro užívání ve veřejném zájmu nebo jako pracoviště fyzických osob v počtu 1 702,
- účast na 1 042 kolaudačních řízeních.

Výše uvedenou činnost považujeme za určitou prevenci, kdy ze strany SÚIP a OIP jsou identifikovány nedostatky v oblasti BOZP a VTZ před samým zahájením provozu. Dále OIP provedly v roce 2019 celkem 25 kontrol příčin a okolností smrtelných pracovních úrazů, 416 kontrol příčin a okolností závažných úrazů a 11 kontrol příčin a okolností ostatních pracovních úrazů. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 519 nedostatků, zejména:

- chybně nebo nedostatečně vyhodnocené riziko v souvislosti s pracovní činností,
- chybějící školení, zejména v oblasti místních provozních předpisů a návodů výrobce pro obsluhu technických zařízení,
- nezajištění pravidelných předepsaných revizí, nedoložení dokladů k prováděným revizím, opravám a údržbě,
- nevybavení zaměstnanců předepsanými OOPP,
- používání nebezpečných pracovních postupů a technologií,
- nepřijetí opatření k zamezení rizika pádu z výšky,
- nerespektování požadavků pro výkopové práce.

Také v roce 2020 bude součástí kontrolní činnosti oblast kontrol příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, zejména pracovních úrazů smrtelných a pracovních úrazů s hospitalizací delší než 5 dnů.

Důležitou součástí práce inspektorů BOZP a VTZ je poskytování základních informací a poradenství. Uvedené poradenství se týkalo zejména povinnosti zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu, povinnosti zaměstnavatelů v oblasti BOZP, obsah revizních zpráv VTZ, požadavků na odbornou způsobilost revizních techniků k provádění revizí, oprav a kontrol VTZ, platnost jednotlivých vydaných osvědčení atd.

SÚIP a OIP se také podílejí v rámci kontrolní činnosti i na integrovaných inspekcích, které probíhají podle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií, dále jen „zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií“).

Nedílnou činností SÚIP a OIP v rámci prevence v oblasti BOZP a VTZ jsou také проверки systému řízení BOZP u zaměstnavatelů, zapojených do programu Bezpečný podnik. Program Bezpečný podnik vychází z Národní politiky BOZP, která v rámci osvětové činnosti stanoví mimo jiné požadavek na zavedení systému řízení BOZP u zaměstnavatelů, k jehož realizaci by měly napomoci programy a příručky s návodem k zavedení systému řízení BOZP. Prověрка plnění požadavků programu se provádí jako průběžný úkol všemi OIP na základě žádosti zaměstnavatele o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu. Spolu se žádostí je nutno doložit i další dokumenty, jako je zpráva z auditu, vyplněný seznam kontrolních otázek a zejména stanoviska dotčených orgánů státní správy v oblasti požární ochrany, hygienických požadavků, ochrany životního prostředí, případně stanovisko Českého báňského úřadu. V případě zjištění nedostatků či neshod zavedeného systému řízení BOZP s programem jsou tyto projednávány se zástupci vedení a odstraňovány. V roce 2019 obdrželo 28 zaměstnavatelů osvědčení Bezpečný podnik.

2.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti BOZP a VTZ v roce 2020

V roce 2020 provedou orgány inspekce práce v oblasti BOZP a VTZ nejméně 9 500 kontrol s následujícím zaměřením:

- kontroly BOZP v odvětví zemědělství a potravinářství, stavebnictví, dopravy a ve zpracovatelském průmyslu, těžby a zpracování dřeva, terciární sféry a kontroly dodržování povinností souvisejících s nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi,
- kontroly k zajištění bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení plynových, tlakových, elektrických a zdvihačích,
- kontroly v rámci integrované inspekce.

2.2 Kontroly BOZP

Na oblast BOZP a VTZ v rámci pojetí jako celku je možno nahlížet jako na souhrn opatření stanovených legislativou nebo zaměstnavatelem, která mají předcházet ohrožení nebo poškození lidského zdraví v pracovním procesu, havárie, technickým poruchám na zařízení apod. Opatření mohou mít povahu technologickou, technickou, právní, normovou, organizační či administrativní. Soubor těchto opatření je pak obecně nazýván prevencí rizik.

2.2.1 Kontroly bezpečnosti práce ve stavebnictví - zajištění prevence v oblasti BOZP při přípravě stavby a bezpečném provádění prací na staveništi

Staveniště je pracovištěm, na kterém se vyskytují činnosti, které obsahují rizika z mnoha odvětví. Z toho vyplývá zvýšená úroveň rizik a z nich vyplývající nebezpečí vznikající při práci na staveništi. K tomu přispívá i různá zkušenost a kvalita práce zhotovitelů staveb. Kontroly plnění úkolů zadavatele stavby a koordinátora BOZP na staveništi v oblasti bezpečnosti práce při přípravě a provádění staveb se zaměří na plnění povinností zadavatelů staveb a činnosti koordinátorů BOZP na staveništi. Zejména, zda dodržují povinnosti uložené jim zákonnými předpisy, tedy, zda dostatečně informují jednotlivé zhotovitele o možných rizicích a úkonech prováděných jednotlivými zaměstnanci na staveništi. Kontrolní činnost prováděná přímo na staveništích má za úkol prověřit stav a úroveň zajišťování bezpečnosti práce u zhotovitelů staveb a prověření dodržování povinností, vyplývajících z právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP. Kontroly se zaměří zejména na práce ve výškách, které patří k nejrizikovějším činnostem na staveništích, a k činnostem s nejvyšším počtem (téměř 60 %) smrtelných pracovních úrazů. Vysokou úrazovost ve stavebnictví vykazují zemní práce (práce v nezajištěných výkopech), manipulace s materiálem na staveništi a montážní práce (práce neprováděné v souladu s bezpečnostními požadavky). Úkol bude taky zaměřen na tyto práce a průřezově na všechny další činnosti na staveništi.

Výběr subjektů ke kontrolní činnosti vychází především z poznatků a skutečností zjištěných na konkrétních staveništích v rámci územní působnosti jednotlivých OIP, z databáze zaslaných oznámení o zahájení prací a rovněž z projektových dokumentací předložených k posouzení. Do plánu kontrol budou zařazeny rovněž ty subjekty, u kterých byly v minulosti při kontrolách zjištěny závažné nedostatky nebo u kterých došlo k pracovním úrazům. V neposlední řadě budou kontrolovány podnikající fyzické osoby bez zaměstnanců.

2.2.2 Kontroly bezpečného provozování strojů a technických zařízení v zemědělství a v potravinářském průmyslu

Při provozování strojů a technických zařízení v zemědělství, ale i v potravinářském průmyslu, se při kontrolách stále častěji setkáváme se skutečností, že ze strany zaměstnavatelů není řádně zajišťováno jejich bezpečné provozování. Obsluha těchto zařízení je při jejich nesprávném či nebezpečném provozování, zejména při provádění oprav a údržby, často ohrožena nejen na zdraví, ale i na životě. Kontrolami příčin a okolností vzniku pracovních úrazů u těchto zařízení bylo nejčastěji zjišťováno, že na provozovaných zařízeních např. schází ochranná zařízení nebo jsou tato ochranná zařízení nefunkční. Dále bylo zjišťováno, že nejsou k dispozici návody k obsluze, údržbě a opravám zařízení a zaměstnavatelé často neudržují zařízení v řádném technickém stavu a podceňují úlohu provádění kontrol atd.

Součástí kontroly, kromě výše uvedených zjištění, bude také mimo jiné i kontrola skladového hospodářství, kontrola bezpečného provozu a používání skladovacích zařízení a zařízení pro plynulou dopravu nákladů, včetně způsobu zajištění těchto zařízení proti zneužití. Uvedenými kontrolami se bude prověřovat, zda zaměstnavatelé v zemědělství a v potravinářském průmyslu stroje a technická zařízení provozují bezpečně. Součástí této kontrolní činnosti bude i oblast poradenství a osvěty.

2.2.3 Kontroly pracovní doby a BOZP v oblasti dopravy

Kontrolní činnost zaměřená na plnění legislativních povinností zaměstnavatelů při organizování pracovní doby je trvale jednou z kontrolních priorit SÚIP, která bude pokračovat i v roce 2020. Zohlednění požadavků na řádné odpočinky tak, aby mohlo dojít k regeneraci pracovních sil řidičů a mohli být zcela soustředěni na výkon svého náročného povolání. Předcházet únavě, která může být jedním z klíčových rizikových faktorů v dopravě ovlivňujících bezpečnost nejen vlastní, ale i všech ostatních účastníků silničního provozu, je cílem kontrolní činnosti v této oblasti.

Rovněž neméně důležité je ověřování odborné a zdravotní způsobilosti řidičů, které bude další kontrolovanou oblastí. Oblast pracovního prostředí, kam zejména v dopravě patří vyhledávání a vyhodnocování rizik a přijímání opatření k jejich předcházení, a dále pak seznamování zaměstnanců s těmito riziky, bude rovněž kontrolovanou oblastí. Neméně důležité je i seznamování zaměstnanců s návody k obsluze, které by mělo být nedílnou součástí povinností, které směřují k vytvoření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí a pracovních podmínek zaměstnanců.

Kontrolní činnost v této oblasti bude cílena na zaměstnavatele, kteří poskytují vlastní přepravu, a to v silniční a železniční dopravě. Pro letošní rok je nově zařazena kontrolní činnost se zaměřením na řidiče MHD a strojvůdce. Dále pak budou v rámci úkolu kontrolovány i jiné subjekty, které poskytují služby související s dopravou.

2.2.4 Kontroly bezpečnosti práce ve zpracovatelském průmyslu a strojírenství

Kontroly budou především zaměřeny na kontrolu systému bezpečnosti práce a provozu strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí. Důvodem je nepříznivý vývoj pracovní úrazovosti, zejména u obsluhy tvářecích a obráběcích strojů. Pracovní úrazy

u tvářecích strojů se vyznačují vysokou úrazovou závažností, poškození zdraví bývají vážná, mnohdy s trvalými následky, např. ztráty částí horních končetin. Hlavním zdrojem vzniku pracovních úrazů je samotný pracovní prostor stroje, např. u lisů, resp. lisovacích nástrojů, ve kterém se ruka lisaře v době nebezpečného pracovního zdvihu beranu dostane do styku s pohyblivými se částmi nástrojů. Dalším zdrojem pracovních úrazů jsou také i rotující části například nezakryté převodovky, obráběné rotační dílce, obráběcí nástroje apod.

Kontrolou příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, prováděných inspektory u těchto úrazů, jsou zjišťovány nejčastěji nedostatky v tom, že jsou ochranná zařízení těchto strojních zařízení nefunkční, tj. že ochranné kryty nebezpečných částí strojů jsou demontovány, světelná elektrická ochrana je vyřazena z provozu, dvouruční ochranné spouštění je nahrazeno nožním ovládním, při obsluze stroje více než jedním pracovníkem není zajištěno bezpečné spouštění stroje tak, aby byli všichni pracovníci chráněni apod.

Zajišťování ochrany zdraví ve zpracovatelských provozech se nemůže obejít bez dobré znalosti struktury úrazových rizik, zejména v oblasti provozování strojů a technických zařízení, znalostí platných bezpečnostních předpisů i znalosti správné konstrukce ochranných zařízení, používaných likvidaci úrazového rizika v nebezpečném pracovním prostoru těchto strojů.

Cílem kontrol bude u zaměstnavatelů ověřit, jakým způsobem jsou ve zpracovatelském průmyslu, zejména ve strojírenských provozech, ale také například v textilním a papírenském průmyslu, dále ve výrobě pryžových a plastových výrobků, výroby skla a skleněných výrobků, provozovány stroje, technická zařízení, přístroje a nářadí k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací, dále jak zaměstnavatel vyhodnotil rizika a jaká opatření zaměstnavatel přijal ke snížení vyhledaných a vyhodnocených rizik.

2.2.5 Kontroly v oblasti lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu

Nepříznivý vývoj pracovní úrazovosti v oblasti lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu, zejména u lesních dělníků a obsluh dřevobráběcích strojů, vyžaduje zvýšenou kontrolní činnost zaměřující se na dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP. Vzhledem k těmto skutečnostem bude kontrolní činnost zaměřena jak na oblast lesnictví, tak na oblast dřevozpracujícího průmyslu.

V oblasti lesnictví se kontroly zaměří na dodržování pracovních postupů stanovených zaměstnavatelem s ohledem na vykonávanou činnost, technologické postupy, zvláštnosti pracoviště, pracovní podmínky, bezpečnost provádění jednotlivých pracovních úkonů a možnost ohrožení nepříznivými povětrnostními podmínkami, zvířaty nebo hmyzem, činnosti představující závažná rizika pro zaměstnance, a zda byl zaměstnanec s těmito postupy a riziky seznámen před zahájením prací. Dále se kontrolní činnost zaměří na technický stav jednotlivých strojů, technických zařízení a nástrojů, jako jsou řetězové pily, ruční nářadí, lanové zařízení, a další technika používaná zejména při těžbě a přibližování dříví. Součástí kontroly, kromě výše uvedeného, bude také prověřování zdravotní způsobilosti zaměstnanců pracujících s řetězovými pilami, poskytování OOPP na základě vyhodnocení rizik pro tyto

zaměstnance, a zda zaměstnavatel kontroluje nejen používání OOPP, ale i dodržování stanovených pracovních postupů.

Druhá část kontroly bude zaměřena na oblast dřevozpracujícího průmyslu, zejména na stav bezpečnostních prvků dřevoobráběcích strojů, zda se používají k účelům a za podmínek, pro které jsou určeny, v souladu s návodem výrobce nebo místním provozním bezpečnostním předpisem, jak jsou stroje a zařízení kontrolovány, opravovány, seřizovány, udržovány a čištěny a jakým způsobem je o těchto činnostech vedena dokumentace. Bude se také prověřovat, jakým způsobem provádí zaměstnavatel pravidelnou kontrolu strojů a technických zařízení. Stejně jako v lesnictví se bude i ve dřevozpracujícím průmyslu kontrolovat poskytování OOPP zaměstnancům na základě vyhodnocení rizik a jak zaměstnavatelé provádějí kontroly jejich používání.

2.2.6 Kontroly bezpečnosti práce v oblasti terciární sféry

Kontrolní činnost v oblasti terciární sféry bude v roce 2020 zaměřena na kontrolu zajišťování BOZP v rámci vybraných služeb veřejnosti. Konkrétně tak na malé a střední prodejny stavebnin, mimo velké obchodní řetězce (obecně tzv. stavebniny), koupelnová studia, středně velké prodejny železářství a půjčovny stavebního nářadí, včetně toho elektrického. Ve všech uvedených subjektech musí být dodržena podmínka manipulace a skladování zboží a materiálů (dále jen „manipulační jednotky“) v jejich prostorách. Zaměření na dané subjekty vychází i z důvodu určení, zda jsou v současnosti dostatečně vyhodnocena rizika, a to zejména z pohledu zvolených pracovních postupů, pracovních technologických postupů vyplývajících z místního provozního bezpečnostního předpisu, velikosti, technického stavu a úklidu pracovišť zahrnujících vnitřní, ale i často vnější provozní plochy skladů, u kterých musí být vypracovány „Místní řády skladu“, včetně řešení otázek pohybu osob na pracovištích, dopravy na pracovištích a vlastního zacházení zaměstnanců s manipulačními jednotkami. Kontrolní činnost nebude zaměřena na jiné prodejny (obchody), na osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) a na subjekty, které provozují závody a činnosti k výrobě stavebního a jiného materiálu. Určení velikosti subjektů vyplývá i z důvodu vykonání komplexnější kontrolní činnosti BOZP a zároveň i zohlednění vůči realizaci dalších hlavních úkolů jiných specializací na úseku inspekce BOZP.

Mimo uvedené se kontrolní činnost bude zabývat i vlastními činnostmi subjektů, které z důvodu manipulace s různorodými břemeny a jejich prováděním, např. práce s nebezpečím pádu z výšky, dodržování pracovních postupů, poskytování a kontrolování používání OOPP, používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí, vykazují stálou rizikovitost. V tomto případě se bude jednat pouze o kamenické práce, tj. kamenictví s možností přidruženého sochařství, dále kominictví a klempířství. U uvedených subjektů se budou kontroly běžně vykonávat u právnických osob, ale také i u OSVČ. Zároveň je nutné zdůraznit, že tato kontrolní činnost se opět nebude týkat pracovišť pro výrobu stavebního materiálu, např. výroby betonových dlažeb, těžby kamene, šterků, drtě apod. Jedná se o jeho zpracování v rámci daných služeb. Vzhledem ke specifikám jednotlivých krajů budou v rámci hlavního úkolu zařazeny i kontroly sběrných dvorů obcí a měst. Dále i kovošroty provozující právnické osoby, případně obce a města, které však svým zařazením nepatří pod technické služby obcí a měst. Důvodem jejich zařazení je zhodnocení stavu a samotného provozu těchto subjektů a jejich pracovišť a mimo, již výše uvedené povinnosti zaměstnavatele

v souvislosti s BOZP, také kontrola např. minimálních požadavků na bezpečný provoz a používání zařízení, kontrola zařízení včetně příslušných revizí.

Výše uvedený celkový výběr byl zvolen i důvodu toho, že dané subjekty nebyly v rámci samostatného hlavního úkolu terciární sféry ještě kontrolovány. Tímto považujeme za zásadní provést kontrolu u zmíněných subjektů s ohledem na zvýšení právního vědomí zaměstnavatelů, OSVČ, ale také k jejich přístupu k problematice BOZP.

2.2.7 Kontroly bezpečné práce s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi

Kontrola zaměstnavatelů, kteří na svých pracovištích nakládají s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, je důležitá zejména z důvodu opakujících se pracovních úrazů souvisejících s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi nejen při každodenní práci, ale zejména při provádění údržby strojů a zařízení. Při kontrolách bývá nejčastěji zjišťováno zejména nepřidělování OOPP či špatné a nedostatečné technologické postupy související s prací s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi. Nelze opomenout ani nedostatky týkající se zaměstnavatelem tolerovaných nebezpečných způsobů práce s chemickými látkami a zejména nedostatečnou informovanost zaměstnanců o nebezpečných vlastnostech látek, se kterými přichází při práci do kontaktu.

Dalším důvodem provádění těchto kontrol je také skutečnost, že legislativa prevence závažných havárií se důkladně zaměřuje na subjekty, které nakládají s větším množstvím nebezpečných chemických látek a směsí. Celková bezpečnost a ochrana zdraví při práci je již v těchto subjektech na poměrně dobré úrovni. Naopak v menších subjektech není situace při práci s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi z pohledu BOZP příliš uspokojivá. Ke kontrole tak budou vybírány subjekty, které nakládají s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, přičemž jejich činnost nespadá pod zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií.

U subjektů, které budou v rámci tohoto úkolu kontrolovány, hrozí často neuvědomění si rizik spojených s prací s nebezpečnými látkami, jelikož nakládání s těmito látkami nepatří mezi jejich hlavní činnosti.

2.3 Kontroly k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a právních předpisů o bezpečnosti provozu VTZ

Tyto kontroly budou v roce 2020 zaměřeny na bezpečný provoz zdvihacích, elektrických, tlakových a plynových zařízení.

2.3.1 Kontroly v oblasti zdvihacích zařízení

Na základě závažných kontrolních zjištění z předcházejícího období v oblasti zdvihacích zařízení, např. nevyhodnocení konkrétních rizik, dále nezpracování konkrétního systému bezpečné práce, ale také i klesající úroveň odborných předpokladů zaměstnanců se inspektoři specializace pro vyhrazená technická zařízení - zdvihací zařízení zaměří na bezpečnost práce při provozování zdvihacích zařízení bez rozdílu nosnosti a způsobu použití včetně prostředků pro vázání, zavěšení

a uchopení břemen. Kontroly se dále také zaměří jak na podmínky provozování zdvihacích zařízení, jejich naplňování z hlediska dodržování právních a ostatních předpisů, včetně interních předpisů zaměstnavatelů na úseku provozu zdvihacích zařízení. V rámci kontrolní činnosti bude pozornost věnována i dodržování povinností zaměstnavatelů z hlediska zabezpečení odpovídající obsluhy, technického stavu, provádění předepsaných kontrolních úkonů a vedení předepsané dokumentace zdvihacích zařízení. Zvláštní pozornost pak bude věnována bezpečnému provozu výtahů například v ubytovacích zařízeních, dále nákladních výtahů v obchodních centrech, skladových objektech, apod.

2.3.2 Kontroly v oblasti elektrických zařízení

Ze statistik hasičského záchranného sboru plyne, že ve více případech byla příčinou požáru vadná elektrická instalace. Z tohoto důvodu, byly ke kontrolám vybrány provozovny, kde dochází ke zpracování dřeva (pily, výrobci palet, nábytkářská výroba, stolárny apod.), protože v těchto provozovnách se vyskytují mimo rizika úrazu elektrickým proudem také ve větší míře rizika vzniku požáru či výbuchu hořlavých prachů. Záměrem úkolu v oblasti elektrických zařízení v prostorách, kde dochází ke zpracování dřeva, je ověřit u zaměstnavatelů, jakým způsobem je zajišťováno dodržování právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a právních předpisů o bezpečnosti provozu elektrických zařízení. Kontrolní činnost bude tedy primárně zaměřena na stav provozovaných elektrických zařízení (technický stav, kontroly, údržbu, revize, provozní dokumentaci), a dále jakým způsobem jsou řešena bezpečnostní opatření, pracovní postupy pro činnosti na elektrických zařízeních a odborná způsobilost zaměstnanců; zda je v případě rizika výbuchu zpracována dokumentace o ochraně před výbuchem.

Kontroly by měly mít rovněž preventivní charakter, neboť by bylo vhodné osvětou upozornit zaměstnavatele na rizika požáru a výbuchu spojená se zpracováním dřeva a přimět zaměstnavatele k dodržování právních předpisů v oblasti bezpečnosti práce při provozu elektrických zařízení.

2.3.3 Kontroly BOZP v oblasti vyhrazených tlakových zařízení

Mimořádné události v minulém období a výsledky inspekcí inspektorátů ukazují i na nutnost systematické kontroly provozovatelů tlakových zařízení. Výběr subjektů bude upřednostněn na zařízení, u kterých je zřejmá možnost vzniku vyššího nebezpečí při provozu a údržbě vyplývající z událostí šetřených OIP. Zejména kotelní zařízení parních kotlů, včetně úpravy vody, akumulátory páry, parní autoklávy, tlakové nádoby nezbytné při výrobě nápojů, chladicí zařízení a další tlakové nádoby v technologiích, kde jsou používány plyny, páry a chemické látky, které jsou dusivé, jedovaté, hořlavé i jinak nebezpečné pro lidský organismus, nebo s vyššími parametry přetlaku a teploty média.

Parní a horkovodní kotle a tlakové nádoby stabilní jako vyhrazená tlaková zařízení jsou stále zdrojem potencionálního rizika. Proto je nutné provést kontrolu nejen zápisů o provozu a údržbě, ale i kontrolu konkrétních úkonů obsluhy, provozní a preventivní údržby související s provozem kontrolovaných vyhrazených tlakových zařízení. Při nedodržování předpisů k zajištění bezpečného provozu tlakových zařízení může

za určitých okolností dojít k ohrožení zdraví a života nejen značného počtu zaměstnanců a dalších osob a současně i ke značným materiálním škodám.

Další výběr bude v oblasti bezpečnosti provozu nízkotlakých kotelen a tlakových zařízení ve výměňkových stanicích, které logicky navazují na problematiku rizikovosti kotelních zařízení, a zde mají vliv i fyzikální vlastnosti provozního média - vodní páry, syté vody, teplé vody, topného plynu a stlačeného vzduchu. Jsou zde zastoupeny převážně nevyhrazené parní a teplovodní kotle a nevyhrazené tlakové nádoby. Přesto jejich nebezpečnost spočívá v tom, že v důsledku nedostatků týkajících se zabezpečovacích zařízení, způsobu provozu, v nedostatečné provozní a preventivní údržbě, neodborných zásahů obsluhy i údržby, se z těchto zařízení mohou stát při zvýšení tlaku a teplot zařízení s úrovní rizik vyhrazených tlakových zařízení. Protože pro tyto hodnoty nejsou tyto zařízení konstruované, tak při poruše celistvosti tlakového celku mohou být důsledky pak stejné jako u vyhrazených tlakových zařízení.

2.3.4 Kontroly bezpečnosti provozu plynových zařízení

Při kontrolách bezpečného provozu plynových zařízení v různých oblastech výroby, provozu a služeb se stále setkáváme se skutečností, že ze strany provozovatelů není vždy řádně zajištěno jejich bezpečné provozování. Kontroly v minulých letech ve zmíněných oblastech ukázaly, že největší nedostatky byly v oblasti technické prevence rizik, kdy kontrolované subjekty nezajišťovaly v dostatečné míře údržbu, kontroly a revize, zejména starších zařízení. Nedostatky byly zjišťovány také v organizaci práce, provozní dokumentaci, odborné způsobilosti obsluhy plynových zařízení a v zajištění ochrany před úniky plynů. Toto jsou tedy oblasti, kterým je potřeba i nadále věnovat trvalou pozornost, a na které by měla být zejména směřována kontrolní činnost v rámci kontroly bezpečnosti provozu plynových zařízení.

Vysoká rizikovitost provozu z pohledu použitého média, stav a úroveň dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti práce při provozu plynových zařízení může být zdrojem nebo příčinou ohrožení života a zdraví osob, a to nejen zaměstnanců kontrolovaného subjektu. V minulých letech tyto zmíněné aspekty vedly ke značným materiálním škodám a za určitých podmínek zapříčinily vznik nehodových a v některých případech i velmi tragických událostí. Z těchto důvodů budou kontroly v roce 2020 zaměřeny na provoz plynových zařízení v různých oblastech výroby, provozu a služeb.

2.4 Integrovaná inspekce dle zákona č. 224/2015 sb., o prevenci závažných havárií a kontroly bezpečnostní dokumentace

Zařazené subjekty předkládají krajským úřadům zpracovanou bezpečnostní dokumentaci. Inspektoráty v postavení dotčeného orgánu státní správy mají k těmto bezpečnostním programům či zprávám možnost vyjádřit se v rámci svých kompetencí.

Úřad a inspektoráty jsou společně s Českým báňským úřadem a obvodními báňskými úřady, krajskými hygienickými stanicemi a hasičskými záchrannými sbory krajů zařazené mezi tzv. orgány integrované inspekce. Společná pravidelná kontrola orgánů integrované inspekce spolu s krajskými úřady a Českou inspekcí životního prostředí

je zařazena do úkolů systému SÚIP na základě požadavků zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií. Tento zákon stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty, ve kterých je umístěna nebezpečná látka, s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na životy a zdraví lidí a zvířat, životní prostředí a majetek v těchto objektech a v jejich okolí.

Integrovaná inspekce má za cíl provést společnou kontrolu podle ročního plánu kontrol zpracovaného Českou inspekcí životního prostředí, která ověřuje dodržování povinností stanovených zákonem o prevenci závažných havárií nebo uložených na základě tohoto zákona v souladu s našimi kontrolními kompetencemi. Každá kontrola je zakončena protokolem o kontrole a informací o výsledku kontroly zasílanou místně příslušnému oblastnímu inspektorátu České inspekce životního prostředí.

Kontroly v rámci integrovaných inspekcí nejsou zacíleny pouze na bezpečnou práci a bezpečný provoz vyhrazených technických zařízení s cílem eliminovat možnost vzniku závažné havárie, ale zejména se také zaměřují na kontrolu přijatých opatření ve vztahu k minulým mimořádným událostem.

3 Kontroly v oblasti pracovněprávních vztahů

Předmětem kontrolní činnosti SÚIP a OIP na úseku inspekce PPV je kontrola dodržování:

- právních předpisů, z nichž vznikají zaměstnancům, příslušnému odborovému orgánu nebo radě zaměstnanců nebo zástupci pro oblast BOZP práva nebo povinnosti v pracovněprávních vztazích, včetně právních předpisů o odměňování zaměstnanců, náhradě mzdy nebo platu a náhradě výdajů zaměstnancům,
- právních předpisů stanovících pracovní dobu a dobu odpočinku,
- právních předpisů o zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti, jakož i zaměstnanců, kteří prokázali, že převážně sami dlouhodobě pečují o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost),
- právního předpisu, který stanoví povinnost uskutečnit veřejnou výzvu nebo výběrové řízení na obsazení místa úředníka nebo na obsazení místa vedoucího úředníka územního samosprávného celku, jakož i to, zda veřejná výzva nebo výběrové řízení byly provedeny včetně jejich průběhu,
- kolektivních smluv v částech, ve kterých jsou upraveny individuální pracovněprávní nároky zaměstnanců vyplývající z právních předpisů, jakož i vnitřních předpisů podle § 305 zákoníku práce,
- vnitřních předpisů vydaných podle zákoníku práce, jestliže zakládají práva zaměstnanců,
- právních předpisů upravujících právní postavení zaměstnanců vyslaných k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb.

Kontrolní působnost SÚIP a OIP na úseku inspekce PPV se vztahuje na zaměstnavatele – právnické i fyzické osoby a na jejich zaměstnance, na právnické osoby, u kterých jsou vykonávány veřejné funkce, vysílající a přijímající organizace při výkonu dobrovolnické služby podle zvláštního právního předpisu, právnické osoby, které vykonávají činnost školy nebo školského zařízení, právnické osoby nebo fyzické osoby, u nichž se uskutečňuje praktické vyučování žáků středních škol, odborných učilišť nebo vyšších odborných škol, věznice, právnické nebo fyzické osoby zaměstnávající odsouzené.

V zařízeních ozbrojených sil a bezpečnostních sborů v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva financí může být kontrola provedena jen se souhlasem příslušného ministerstva a v zařízeních Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a Národního bezpečnostního úřadu jen se souhlasem jejich ředitele.

V právních vztazích zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu jako službu, kterou ČR poskytuje veřejnosti, upravených služebním zákonem, mohou SÚIP a OIP kontrolovat jen věci týkající se doby výkonu státní služby a přestávek ve státní službě, služební pohotovosti, státní služby přesčas a v noční době a bezpečnosti při výkonu státní služby.

Na úseku PPV kontrolují SÚIP a OIP dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů:

- v oblasti pracovního poměru a dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (dodržování povinností a zákonem stanovených náležitostí při uzavírání, změnách a skončení pracovněprávních vztahů),
- v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace v pracovněprávních vztazích (kontrola povinnosti zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci),
- v oblasti pracovní doby a doby odpočinku (kontrola dodržování pravidel při rozvrhování pracovní doby a dob odpočinku, vedení evidence pracovní doby v souladu se zákonem),
- v oblasti odměňování a náhrad mzdy a platu (dodržování nejnižší úrovně zaručené mzdy, dodržování splatnosti mzdy, platu a odměny z dohody, poskytování příplatků ke mzdě, dodržování povinností zaměstnavatele v platové sféře),
- v oblasti agenturního zaměstnávání (dodržování povinnosti zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky agenturních zaměstnanců nebyly horší než podmínky srovnatelného zaměstnance uživatele, kontrola zprostředkování zaměstnání bez povolení, plnění povinností agentur práce vůči Úřadu práce ČR),
- v oblasti ochrany osobních práv zaměstnanců (kontrola podmínek, za kterých zaměstnavatel realizuje své kontrolní mechanismy vůči zaměstnancům),
- v dalších oblastech, jako jsou oblast kolektivních PPV, oblast náhrady výdajů v souvislosti s výkonem práce, oblast překážek v práci a dovolené nebo oblast péče o zaměstnance.

Kontrolovanými osobami jsou zaměstnavatelé provozující svou činnost ve všech oblastech, v podnikatelské (mzdové) i platové sféře, zaměstnávající menší i větší počet zaměstnanců. Kontroly – zvláště pak na základě podnětů ke kontrolám, které orgány inspekce práce přijímají - probíhají u všech typů zaměstnavatelů co do jejich velikosti, předmětu činnosti nebo právní formy. V rámci konkrétního zaměření kontrolní činnosti orgánů inspekce práce pro daný rok se pak část kontrol cíleně může zaměřovat na určitou oblast kontrolní působnosti inspekce práce, na určitou pracovněprávní problematiku, na vybraná odvětví ekonomické činnosti zaměstnavatelů nebo na vybrané typy zaměstnavatelů. Pozornost je mj. věnována těm typům zaměstnavatelů, u kterých jsou častěji zjišťovány nedostatky na úseku pracovněprávních vztahů. Určení konkrétních zaměstnavatelů k provedení kontroly reflektuje podněty občanů a institucí, informace získané z poradenské činnosti úřadu a inspektorátů práce, informace získané z médií či jinak veřejně dostupné, a v neposlední řadě zkušenosti, získané orgány inspekce práce ze své činnosti v předchozích obdobích.

V systému SÚIP vykonává v současné době kontrolní činnosti 157 inspektorů specializovaných na oblast PPV. Dalších 8 systemizovaných míst inspektorů PPV je neobsazeno, převážně z toho důvodu, že dlouhodobě není možno tato místa obsadit pro nedostatek uchazečů splňujících požadované podmínky pro výkon práce inspektora.

Od počátku roku 2019 provedli inspektoři oddělení inspekce PPV celkem 4 092 kontrol. Za porušení právních předpisů v oblasti PPV bylo uloženo 822 pokut v souhrnné výši 28 494 514 Kč.

Do všech oblastí, spadajících do kontrolní působnosti inspekce práce v oblasti PPV, také směřují podněty ke kontrolám od občanů i institucí, které jsou v převážné většině impulsem k provedení kontroly. Do oblasti PPV bylo od počátku roku 2019 podáno 3 501 podnětů, z nichž většina poukazovala na nedodržování povinností zaměstnavatele v oblasti odměňování.

3.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti PPV v roce 2020

V roce 2020 bude provedeno nejméně 4 500 kontrol dodržování povinností vyplývajících zaměstnavatelům z právních předpisů v oblasti PPV. Kontroly budou zaměřeny především na následující oblasti:

- agenturní zaměstnávání,
- vysílání zaměstnanců,
- pracovní podmínky zaměstnanců ze zahraničí,
- dodržování zákazu diskriminace, rovné zacházení se zaměstnanci, rovné odměňování zaměstnanců,
- odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce,
- pracovní doba a doba odpočinku.

3.1.1 Kontroly v oblasti dodržování povinností na úseku agenturního zaměstnávání

Systematická kontrolní činnost na úseku dodržování povinností stanovených agenturám práce patří mezi priority SÚIP již od roku 2006. Jsou kontrolovány agentury všech typů dle povolení ke zprostředkování zaměstnání, tj. agentury práce přidělující své zaměstnance za účelem výkonu práce k uživatelům, ale i agentury práce, které poskytují jen poradenství a informační činnost. Dlouhodobě je nejvíce nedostatků zjišťováno u agentur práce, které přidělují své zaměstnance k uživatelům, tj. k jiným právnickým nebo fyzickým osobám, pro které zaměstnanec vykonává práci. Uživatel zaměstnanci práci přiděluje a dohlíží na její provedení a zajišťuje vůči zaměstnanci BOZP. Kontroly tohoto typu agentur práce jsou pak zaměřeny nejen na agentury práce, nýbrž i na jejich uživatele. Ke kontrolám jsou vybírány ty agentury práce, na které byly orgány inspekce práce upozorněny obdrženými podněty ke kontrole, a dále ty, které se již v minulosti dopustily porušování předpisů, ty, které dosud kontrolovány nebyly vůbec nebo byly kontrolovány před více než třemi lety.

Cílem kontrolní činnosti orgánů inspekce práce na úseku agenturního zaměstnávání je eliminovat porušování pracovněprávních předpisů agenturami práce a jejich uživateli. V četných případech obdrží orgány inspekce práce informace od Generálního ředitelství Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ Úřadu práce ČR“) o nesplnění povinností agentur práce stanovených jim zákonem o zaměstnanosti. Významnou součástí kontrolní činnosti v oblasti agenturního zaměstnávání jsou kontroly agentur práce, které zaměstnávají cizince.

Porušování pracovněprávních předpisů v oblasti agenturního zaměstnávání se nedopouštějí pouze samotné agentury práce. Určitou měrou se na něm podílejí

rovněž uživatelé, ke kterým jsou zaměstnanci agentur práce přidělováni k dočasnému výkonu práce. Oba, jak agentura práce, tak uživatel, jsou ve vzájemné součinnosti povinni zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky dočasně přiděleného zaměstnance nebyly horší, než jsou nebo by byly podmínky srovnatelného zaměstnance. Uživatel je povinen definovat pracovní a mzdové podmínky srovnatelného zaměstnance, na základě kterých je agenturnímu zaměstnanci stanovena mzda a případně další benefity a výhody. Není-li u uživatele na konkrétní pozici zaměstnán srovnatelný kmenový zaměstnanec, je povinností uživatele reálně stanovit pracovní a mzdové podmínky srovnatelného zaměstnance jako v případě, kdyby na dané pozici kmenový zaměstnanec zaměstnán byl. Agentury práce jsou pak povinny ověřit si skutečné pracovní a mzdové podmínky u uživatele, například prostřednictvím kolektivní smlouvy a vnitřních předpisů.

Výsledky kontrolní činnosti orgánů inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání mají dlouhodobě setrvalou tendenci. V roce 2019 provedly orgány inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání celkem 307 kontrol agentur práce a 66 kontrol uživatelů. Porušení pracovněprávních předpisů bylo konstatováno u 137 kontrol, tj. u 37 % kontrol.

Kontrolní činnosti orgánů inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání bude i v roce 2020 intenzivní a efektivní kontrolní činností, spojená s osvětou a poskytováním poradenství. Cílem bude eliminovat negativní jevy v oblasti agenturního zaměstnávání a přispívat ke zlepšení situace při dodržování právních předpisů v této oblasti.

Předmětem kontrol u agentur práce bude:

- povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání,
- pojištění proti úpadku,
- dodržování informačních povinností vůči GŘ Úřadu práce ČR,
- předepsané podmínky pro zaměstnávání odpovědného zástupce,
- vznik, změny a skončení pracovního poměru,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- pracovní doba, doba odpočinku, vedení evidence,
- odměňování zaměstnanců a cestovní náhrady,
- vedení evidence o agenturních zaměstnancích,
- dohoda o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce,
- písemný pokyn k dočasnému výkonu práce u uživatele,
- porovnání pracovních a mzdových podmínek agenturního zaměstnance a srovnatelného zaměstnance uživatele,
- délka přidělení agenturního zaměstnance.

Předmětem kontrol u uživatelů bude:

- vznik, změny a skončení pracovního poměru,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- pracovní doba a doba odpočinku,
- vedení evidence pracovní doby,
- odměňování zaměstnanců,
- dodržování povinností uživatele, ke kterému je zaměstnanec agentury práce dočasně přidělen,
- existence a obsah dohody o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce,

- existence a obsah písemného pokynu k dočasnému přidělení,
- porovnání pracovních a mzdových podmínek agenturního zaměstnance a srovnatelného zaměstnance uživatele.

3.1.2 Kontroly dodržování pravidel při vysílání pracovníků do ČR na základě směrnice 96/71/ES a směrnice 2014/67/EU

Česká republika implementovala směrnici 96/71/EU a směrnici 2014/67/EU, a to ustanovením § 319 zákoníku práce. Pracovníkům vyslaným k výkonu práce do jiného státu v rámci EU, EHP a Švýcarska musí být zajištěny minimální standardy stanovené evropskou směrnicí a národní legislativou.

Je-li zaměstnanec zaměstnavatele z jiného členského státu Evropské unie vyslán k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb na území České republiky, vztahuje se na něho právní úprava České republiky, pokud jde o maximální délku pracovní doby a minimální dobu odpočinku, minimální délku dovolené za kalendářní rok nebo její poměrnou část, minimální mzdu, příslušnou nejnižší úroveň zaručené mzdy a příplatky za práci přesčas, BOZP, pracovní podmínky těhotných zaměstnankyň, zaměstnankyň, které kojí, a zaměstnankyň do konce devátého měsíce po porodu a mladistvých zaměstnanců, rovné zacházení se zaměstnanci a zaměstnankyněmi a zákaz diskriminace, pracovní podmínky při agenturním zaměstnávání, nejsou-li práva vyplývající z právních předpisů členského státu Evropské unie, z něhož byl zaměstnanec vyslán k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb, pro něho výhodnější.

Orgánem, který je odpovědný za vymáhání pravidel vysílání pracovníků podle směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb a podle směrnice 2014/67/EU, je na národní úrovni SÚIP. Vzhledem k očekávanému nárůstu případů vysílání zaměstnanců z jiných států EU na území ČR v rámci poskytování služeb, rozhodl SÚIP o zařazení kontrol dodržování pracovních podmínek vysílaných zaměstnanců do ročního plánu kontrolních akcí pro následující období.

Při výběru zaměstnavatelů ke kontrole bude SÚIP spolupracovat s ÚP ČR a s kontrolními orgány jiných členských států EU s využitím systému pro výměnu informací IMI.

Předmětem kontrol při vysílání pracovníku do ČR bude zejména:

- maximální délka pracovní doby a minimální doba odpočinku,
- minimální délka dovolené za kalendářní rok,
- minimální mzda, nejnižší úroveň zaručené mzdy a příplatky za práci přesčas,
- BOZP,
- pracovní podmínky žen a mladistvých,
- rovné zacházení a zákaz diskriminace,
- pracovní podmínky při agenturním zaměstnávání,
- informační a evidenční povinnosti vůči Úřadu práce ČR.

3.1.3 Kontroly v oblasti pracovních podmínek při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí

S ohledem na stávající situaci na trhu práce a v souladu s požadavky zaměstnavatelů na získání pracovní síly pro zajištění provozu a plného rozsahu výroby schválila vláda ČR v rámci programu ekonomické migrace navýšení možného počtu přijatých pracovníků z Ukrajiny ročně až na celkový počet 40 000 osob disponujících zaměstnaneckými kartami. Účelem tohoto opatření je legální pokrytí poptávky po pracovní síle prostřednictvím přímého zaměstnání zahraničních pracovníků (především občanů Ukrajiny, ale i dalších zemí). Dalším očekávaným efektem tohoto kroku by měl být pozitivní vliv na snížení počtu odhalovaných nelegálně zaměstnaných cizinců.

Navýšení kvót zahraničních zaměstnanců se však může promítnout negativně v rovině vytváření a dodržování pracovních podmínek těchto pracovníků ze strany zaměstnavatelů.

Ačkoli primárním důvodem pro zaměstnávání cizinců v současné době není získání levné pracovní síly, ale potřeba zajistit dostatek pracovníků a neomezovat nuceně výrobu, je zaměstnávání pracovníků z třetích zemí stále řadou zaměstnavatelů poptáváno i z důvodu ekonomických, neboť cizinci jsou ochotni pracovat za nižší mzdu než občané ČR či EU. Tato skutečnost se již promítla do kontrolních zjištění v předchozích obdobích, kdy nejčastějším porušením pracovních předpisů v oblasti odměňování za práci bylo nedodržování nejnižší úrovně zaručené mzdy. Zároveň byla zjišťována nerovnost při odměňování u zaměstnavatele, zejména vyplácení nižší mzdy cizincům v porovnání s tuzemskými kmenovými zaměstnanci a nevyplácení odměn cizincům v případech, kdy tuzemským zaměstnancům byly tyto odměny vypláceny.

Aby k zaměstnávání zahraničních pracovníků nedocházelo pouze z důvodu nízké ceny jejich práce a jako prevence pracovního vykořisťování, je součástí schváleného vládního programu ekonomické migrace stanovení výše zaručené mzdy těchto pracovníků na 1,2 násobek zaručené mzdy podle odpovědnosti, složitosti a namáhavosti vykonávané práce ve smyslu nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti se skutečností, že zahraniční pracovníci jsou na území ČR dočasně, v drtivé většině bez svého rodinného zázemí, je nepoměrně vyšší jejich ochota pracovat nad stanovený rozsah pracovní doby. Tato skutečnost sebou nese práci nad rámec pracovní doby, která není nikde evidována a je vykonávána bez toho, aby byly zaměstnancům vypláceny stanovené příplatky či dodržovány limity přesčasové práce.

Navýšení počtu pracovníků z Ukrajiny, případně z dalších zemí mimo EU, může mít také negativní dopad do oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těchto zaměstnanců. Primárním úskalím je zejména jazyková bariéra, která může být limitujícím faktorem při provádění vstupních a periodických školení v oblasti BOZP

s ohledem na konkrétní druh vykonávané práce zaměstnancem. Další oblastí jsou vstupní a periodické lékařské prohlídky, a to zejména jejich objektivnost s přihlédnutím k tomu, že zahraniční zaměstnanci ve většině případů nedisponují zdravotnickou dokumentací z domovské země. Tato skutečnost se následně může projevit ve zhoršeném zdravotním stavu těchto zaměstnanců.

Zaměstnavatelé zaměstnávající zahraniční zaměstnance jsou ovšem povinni dodržovat právní předpisy v oblasti PPV, BOZP a v oblasti ZoZ. Vzhledem k vysokému počtu zahraničních pracovníků na tuzemském trhu práce rozhodl SÚIP o zařazení kontrol jejich pracovních podmínek do ročního programu kontrolních akcí orgánů inspekce práce.

Cílem kontrolní činnosti v této oblasti je zamezit možnému porušování právních předpisů při zaměstnávání cizinců, odhalovat případnou diskriminaci či pracovní vykořisťování a pomoci zajistit cizincům důstojné pracovní podmínky.

Předmětem kontrol pracovních podmínek zahraničních zaměstnanců vykonávajících práci na území ČR bude:

- soulad obsahu pracovněprávního vztahu cizince se zaměstnaneckou kartou, která mu byla vydána,
- dodržování právních předpisů v oblasti odměňování obecně,
- speciálně dodržování poskytování 1,2 násobku zaručené mzdy podle odpovědnosti, složitosti a namáhavosti vykonávané práce ve smyslu nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- dodržování povinnosti zajistit všem zaměstnancům rovné zacházení, a to v daném případě zejména pokud jde o pracovní podmínky zaměstnanců a oblast odměňování za práci,
- dodržování právních předpisů v oblasti pracovní doby,
- dodržování základních povinností zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to:
- dodržování povinnosti nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho zdravotní způsobilosti (povinnost, aby zaměstnanec před nástupem do práce absolvoval lékařskou prohlídku),
- povinnost zaměstnavatele vybavit zaměstnance osobními ochrannými pracovními prostředky, pracovním oděvem a obuví, mycími, čistícími a dezinfekčními prostředky a ochrannými nápoji, tam, kde je jejich užití indikováno.

3.1.4 Kontroly v oblasti rovného zacházení se zaměstnanci, rovného odměňování zaměstnanců a dodržování zákazu diskriminace

Mezi základní zásady PPV je zařazena také zásada rovného zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace. Zákonodárce dále v zákoníku práce tuto zásadu blíže rozvádí a současně s účinností od 29. 7. 2017 uvádí výčet diskriminačních důvodů, které jsou značně širší, než výčet důvodů

v antidiskriminačním zákoně. ČR je taktéž smluvní stranou několika mezinárodních úmluv, jimiž se zavazuje dohlížet na rovné zacházení a dodržování zákazu diskriminace na pracovišti.

Jestliže na pracovišti není dodržováno rovné zacházení se všemi zaměstnanci, může tato skutečnost značně zasahovat do práva na důstojnost jednotlivce, zvláště pak v případě, jedná-li se o neuspokojivé pracovní prostředí a nevytváření příznivých pracovních podmínek pro výkon práce. Ze strany zaměstnanců je porušení v této oblasti pracovněprávních předpisů vnímáno velmi citlivě, také s ohledem na objem času, který zaměstnanci na pracovišti stráví. Zasahuje-li nerovné zacházení také do oblasti odměňování, pak může mít toto jednání negativní vliv na ekonomickou situaci daného zaměstnance a současně může přispívat k celkovému rozdílu v odměňování mužů a žen, který je v ČR dle posledních zveřejněných statistických dat Eurostat 21,1 %, což je druhý největší rozdíl v rámci EU. SÚIP se v roce 2020 bude opět aktivně účastnit projektu *Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů*, známého pod názvem 22 % K ROVNOSTI, který je financován z ESF, operační program Zaměstnanost, a ze státního rozpočtu. V rámci tohoto projektu jsou zaměstnanci SÚIP aktivně zapojeni do činnosti pracovní skupiny klíčové aktivity KA2 Uplatňování legislativy v oblasti odměňování / Metodika pro kontrolu odměňování žen a mužů. Také v souvislosti s projektem se SÚIP opětovně specificky zaměří na kontrolu rovného odměňování mužů a žen, přičemž zkušenosti z těchto kontrol budou promítnuty do dalšího zdokonalování vznikající metodiky pro kontrolní činnost orgánů inspekce práce. Dalším projektem, kterého se orgány inspekce práce aktivně účastní, je projekt *Důstojné pracoviště ve veřejné správě*, také financován z ESF, operační program Zaměstnanost, a ze státního rozpočtu a jehož cílem je vzdělávání pracovníků veřejné správy v oblasti prevence a eliminace násilí na pracovištích.

Orgány inspekce práce se dlouhodobě věnují oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace, a to jak v rámci své kontrolní činnosti, tak v rámci poradenství, které je poskytováno jak zaměstnancům, tak zaměstnavatelům. Nejen poradenskou činností se orgány inspekce práce snaží napomoci zvýšení úrovně právního povědomí v oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace, především jsou poskytovány informace o povinnostech, které je ze strany zaměstnavatele nutno v pracovněprávních vztazích dodržovat a zaměstnanci jsou informováni o svých právech a možnostech obrany před případnou diskriminací či nerovným zacházením. Ačkoli není v kompetenci orgánů inspekce práce vymáhání individuálních finančních nároků jednotlivých zaměstnanců nebo řešení pracovněprávních sporů, přispívá kontrolní činnost orgánů inspekce práce ke snížení porušování pracovněprávních předpisů a ke kultivaci příznivého pracovního prostředí na pracovišti.

Orgány inspekce práce ročně přijmou přibližně 300 podnětů poukazujících na možné nerovné zacházení či diskriminaci na pracovišti. Přestože v porovnání s celkovým počtem obdržených podnětů se toto číslo může zdát jako nízké, jedná se o oblast, které SÚIP věnuje zvýšenou pozornost a obdržené podněty jsou cenným zdrojem informací pro cíleně zaměřenou kontrolní činnost.

V roce 2019 provedly OIP celkem 64 kontrol zaměřených na oblast rovného odměňování mužů a žen, přičemž bylo zjištěno celkem 8 porušení v předmětné oblasti. Celkově bylo v minulém roce provedeno 450 kontrol zaměřených na oblast rovného

zacházení a dodržování zákazu diskriminace a bylo učiněno 95 zjištění týkajících se dané oblasti.

V roce 2020 budou orgány inspekce práce pokračovat v kontrolní činnosti zaměřené na oblast rovného odměňování mužů a žen a současně se budou věnovat kontrolám v oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace obecně, a to jak na základě informací obdržených z podniků, tak na základě vlastní monitorovací činnosti.

V rámci kontrol v oblasti rovného zacházení se zaměstnanci a dodržování zákazu diskriminace, popřípadě kontrol rovného odměňování mužů a žen se inspektoři zaměří zejména na:

- dodržování povinnosti zaměstnavatele zajistit rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci a o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání dle ustanovení § 16 odst. 1 zákoníku práce,
- dodržování zákazu jakékoli diskriminace, a to zejména z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry, majetku, manželského a rodinného stavu a vztahu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů,
- dodržování poskytování stejné mzdy, platu nebo odměny z dohody za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty dle ustanovení § 110 zákoníku práce.

3.1.5 Kontroly v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce

Jednou z dlouhodobých kontrolních priorit orgánů inspekce práce je kontrola dodržování pracovněprávních předpisů v oblasti odměňování, neboť právě odměňování za práci má zásadní dopad na kvalitu pracovněprávního vztahu z pohledu zaměstnance, i dopad celospolečenský na oblast ZoZ a na situaci na trhu práce.

V institutu minimální mzdy lze spatřovat možnost snížit chudobu a příjmové nerovnosti ve společnosti. Lze vyzdvihnout její sociální funkci, protože rozdíl mezi sociálními dávkami a minimální mzdou motivuje nezaměstnanou pracovní sílu a přispívá k růstu zaměstnanosti. Minimální mzda je silná, mnohostranně působící intervence, která se stala součástí nejen české legislativy.

V případě, že předpisy týkající se minimální mzdy, případně nejnižší úrovně zaručené mzdy, nejsou důsledně dodržovány, může tím být narušena nejen kompenzační, regulační a motivační funkce mzdy, ale zejména také funkce alimentační, z čehož pak pro zaměstnance pobírající neoprávněnou nízkou mzdu vyplývají mnohé negativní právní, ekonomické a sociální důsledky.

Funkcí a účelem kontrol důsledného dodržování právních předpisů upravujících danou oblast je zejména podpořit boj proti chudobě, jakož i celkovou motivaci pracovat, dále

omezit mzdový dumping a vyplácení tzv. „hladových mezd“, a také snaha zamezovat daňovým únikům a únikům u jiných povinných odvodů. Právě změna výše minimální mzdy a jednotlivých nejnižších úrovní zaručené mzdy ve spojení s nižším právním povědomím v této oblasti může vytvářet nežádoucí prostor pro porušování předmětných předpisů.

Z poradenské i kontrolní činnosti orgánů inspekce práce je zřejmé, že právní povědomí zaměstnavatelů týkající se zejména institutu minimální mzdy a zaručené mzdy je dlouhodobě v mnohých případech na nedostatečné úrovni a porušování právních předpisů upravujících tuto oblast ze strany zaměstnavatelů je poměrně častým jevem. Rovněž opakované změny výše minimální mzdy a jednotlivých úrovní zaručené mzdy mohou vytvářet nežádoucí prostor pro porušování předmětných předpisů, ať již vědomé, nebo vyplývající z nedostatečné znalosti právní úpravy v této oblasti.

Výsledky kontrolní činnosti, kdy bylo od počátku roku 2019 provedeno celkem 722 kontrol zaměřených na problematiku minimální a zaručené mzdy, při kterých bylo zjištěno 313 nedostatků, odůvodňují zařazení tohoto hlavního úkolu do ročního programu kontrolních akcí SÚIP za žádoucí a plně odůvodněné.

V roce 2020 budou kontroly v oblasti odměňování zacíleny především na ty zaměstnavatele a v těch oborech, o nichž orgány inspekce práce obdržely nejvíce informací nebo indicií o porušování právních předpisů v této oblasti. Rovněž budou provedeny následné kontroly u těch zaměstnavatelů, kteří se porušení právních předpisů v oblasti odměňování dopustili v minulých letech. Výběr konkrétních zaměstnavatelů pro kontrolu bude ponechán na zkušenosti a úvaze OIP.

Předmětem kontrol v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce bude především:

- dodržování nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- sjednání, stanovení nebo určení mzdy,
- mzda nebo náhradní volno za práci přesčas,
- mzda za práci v sobotu a v neděli,
- mzda, náhradní volno nebo náhrada mzdy za svátek,
- mzda za noční práci,
- mzda a příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí,
- naturální mzda,
- mzda při uplatnění konta pracovní doby,
- evidence pracovní doby pro účely kontroly v oblasti odměňování.

Obdobné zaměření budou mít i kontroly u zaměstnavatelů v platové sféře.

3.1.6 Kontroly v oblasti pracovní doby a doby odpočinku

Oblast pracovní doby a doby odpočinku je dlouhodobě častým předmětem podnětů a dotazů jak ze strany zaměstnanců, tak i zaměstnavatelů. Pracovní doba a její

rozvrhování má zásadní dopad na kvalitu pracovněprávního vztahu, proto je tato oblast jednou z prioritních oblastí regulovaných pracovněprávními předpisy. Dodržování ustanovení o pracovní době a době odpočinku je důležité nejen z důvodu BOZP, ale také proto, že přímo ovlivňuje odměňování zaměstnance. Přes poměrně jednoznačnou právní úpravu lze z výstupů z kontrolní činnosti za minulá období vyčíst, že zákonná ustanovení vztahující se k pracovní době patří mezi ta, která zaměstnavatelé často porušují, a to buď z důvodu neznalosti právní úpravy, nebo se těchto porušení dopouštějí cíleně a vědomě.

Cílem úkolu je pomocí kontrol na úseku pracovní doby a doby odpočinku odhalit a eliminovat porušování pracovněprávních předpisů, a to zejména při rozvrhování a evidování pracovní doby a při poskytování nepřetržitého odpočinku mezi dvěma směny a v týdnu. Cílem je také osvěta a prevence porušování pracovněprávních předpisů v dané oblasti či poradenství.

V průběhu roku 2019 se OIP této problematice intenzivně věnovaly a provedly celkem 486 kontrol se zaměřením na oblast pracovní doby a doby odpočinku. Porušení pracovněprávních předpisů bylo konstatováno u 149 kontrol.

Kontroly v oblasti pracovní doby a doby odpočinku budou v roce 2020 zaměřeny zejména na ty zaměstnavatele, o kterých OIP získají informace o možném porušování pracovněprávních předpisů v této oblasti, a to jak od občanů či zaměstnanců, tak i od sociálních partnerů. Zároveň mohou OIP využívat informace získané na základě vlastního mapování situace na trhu práce či využívat zkušenosti z kontrolní činnosti v přechozím období.

Předmětem kontrol v oblasti pracovní doby a doby odpočinku bude především:

- řádné vedení evidence pracovní doby,
- dodržování povolené délky směny,
- existence písemného rozvrhu směn a seznámení zaměstnanců s rozvrhem směn v zákonem stanovené době,
- poskytování přestávek v práci,
- poskytování nepřetržitého odpočinku mezi dvěma směny,
- dodržování stanovených pravidel pro práci ve dnech pracovního klidu,
- poskytování nepřetržitého odpočinku v týdnu,
- dodržování stanovených pravidel pro přesčasovou práci,
- dodržování zákonem stanovené průměrné délky směny u zaměstnance pracujícího v noci.

4 Kontroly v oblasti zaměstnanosti

Úřad realizuje kontroly na úseku zaměstnanosti v souladu se ZoZ, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci organizační struktury orgánů inspekce práce se kontrolami v oblasti ZoZ zabývá úsek inspekce nelegálního zaměstnávání (dále také „NLZ“) SÚIP a 14 oddělení inspekce NLZ OIP. V organizační struktuře je 179 míst inspektorů ZoZ. Oddělení kontroly NLZ mají krajskou působnost na rozdíl od dalších kontrolních útvarů SÚIP. Oddělení kontroly NLZ mají krajskou působnost.

Stěžejní kontrolní činností v oblasti ZoZ jsou kontroly zaměřené na odhalování nelegální práce. Současná situace na trhu práce, kdy je převis poptávky po pracovní síle nad její nabídkou, se promítá i do kontrolní činnosti. Od roku 2016 zjišťujeme nejčastěji nelegální zaměstnávání cizinců (především občanů státní příslušnosti Ukrajina).

Nedostatek pracovní síly je spojen i se zneužíváním institutu vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státě EU a institutu agenturního zaměstnávání. Z výsledků kontrolní činnosti je patrné, že „fiktivní“ vysílání i zastřené zprostředkování má často jediný cíl, zastřít výkon závislé práce cizinců ze zemí mimo EU. Dochází např. k řetězení subjektů zapojených do vysílání, využívání nekontaktních subjektů, neposkytování součinnosti při kontrole atd., což mimo jiné způsobuje, že samotné kontroly jsou z hlediska zajišťování důkazů a prokázání nelegální práce stále náročnější.

Nelegální práce je nejčastěji zjišťována u zaměstnavatelů s malým počtem zaměstnanců (do 50 zaměstnanců) nebo u fyzických osob bez zaměstnanců, v sektoru podnikání stavebnictví, zpracovatelský průmysl, ubytování, stravování, pohostinství.

Ročně provedou orgány inspekce práce 8 až 9 tisíc kontrol zaměřených přímo na nelegální práci. Od roku 2012 bylo provedeno přes 130 tisíc kontrol a zjištěno přes 26 tisíc nelegálních zaměstnanců.

Orgány inspekce práce provádějí také kontroly v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání, při kterých jsou kontrolovány zejména diskriminační inzeráty, oblast plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a v posledních letech i oblast zastřeného zprostředkování zaměstnání.

Dlouhodobě jsou jedním ze zdrojů pro zaměření kontrolní činnosti podněty ke kontrole od zaměstnanců, sociálních partnerů, zaměstnavatelů apod. V oblasti ZoZ obdržely orgány inspekce práce v roce 2019 celkem 1 767 podnětů, na jejichž základě bylo provedeno 1 223 kontrol. Z celkového počtu 1 574 podnětů upozorňovalo na nelegální zaměstnávání.

4.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti ZoZ v roce 2020

V roce 2020 provedou orgány inspekce práce nejméně 7 500 kontrol v oblasti ZoZ s následující zaměřením:

- kontroly nelegálního zaměstnávání občanů ČR, občanů EU a cizinců ze třetích zemí,
- kontroly zastřeného zprostředkování zaměstnání,
- kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání,
- kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
- poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

4.1.1 Kontroly nelegálního zaměstnávání

Odhalování a postihování nelegálního zaměstnávání patří mezi hlavní kontrolní oblasti a priority orgánů inspekce práce již od roku 2012, a to přímo v souladu s prioritami resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a také v souladu s vnitřní politikou Evropské unie.

Umožnění výkonu nelegální práce má mimo jiné dopad do oblasti veřejných rozpočtů, především pak do oblasti daní a zdravotního a sociálního pojištění. Vytváří také nerovné obchodní prostředí, kdy je umožněním výkonu nelegální práce sledováno především snížení mzdových nákladů zaměstnavatele, což může vést k nekalé konkurenční výhodě. Na výkon nelegální práce je však nutné pohlížet také ze strany nelegálně pracujících. Z pohledu pracovního práva jsou zaměstnanci vnímáni jako slabší strana, proto je jim poskytována větší ochrana. Nelegálně pracující fyzická osoba však nemá uzavřen základní pracovněprávní vztah, proto nemůže tuto ochranu, kterou by ji v opačném případě pracovněprávní předpisy poskytovaly, využívat.

Od počátku roku 2019 bylo provedeno celkem 7 239 kontrol zaměřených na odhalování nelegální práce. Těmito kontrolami bylo zjištěno celkem 3 728 nelegálně pracujících osob, z toho 536 občanů ČR, 189 občanů EU a 3 003 cizinců z tzv. třetích zemí. Současně bylo zjištěno 1 588 nedostatků z oblasti dalších ustanovení ZoZ a 389 nedostatků z oblasti PPV. V oblasti NLZ bylo uloženo 433 pokut v souhrnné výši 150,9 mil. Kč.

Orgány inspekce práce obdrží každoročně také celou řadu podnětů, v roce 2019 jich 1 574 směřovalo právě do oblasti NLZ.

Od roku 2016 lze sledovat pokračující trend ve struktuře zjištěných nelegálně pracujících osob. Jak je zřejmé i z výsledků kontrolní činnosti v roce 2019, výrazně převažují nelegálně pracující cizinci, tedy osoby z tzv. třetích zemí. Nízká míra nezaměstnanosti vytváří ze strany zaměstnavatelů vyšší poptávku po zaměstnancích, kterou je však mnohdy obtížné uspokojit prostřednictvím zaměstnanců z České republiky či Evropské unie. Zaměstnávání cizinců je však upraveno celou řadou podmínek, jejichž splnění může být jak ze strany zaměstnavatelů, tak ze strany samotných cizinců považováno za administrativně či časově náročné. Hlavním motivem nelegálního zaměstnávání cizinců je pak především snaha se splnění těchto podmínek vyhnout.

V roce 2019 proběhly dvě mimořádné kontrolní akce zaměřené na kontrolu nelegálního zaměstnávání občanů ČR a cizinců. První z nich se uskutečnila v květnu a zaměřila pracovní vykořisťování, tato mimořádná kontrolní akce navázala na shodnou kontrolní akci realizovanou již v roce 2018. Jak vyplývá z kontrolní, ale i poradenské činnosti, stále přetrvává nízké právní povědomí o pracovněprávní problematice, a to především v řadách cizinců, kde se jako problematická jeví také jazyková bariéra. Tyto skutečnosti tak mohou mít vliv nejen na zvýšený podíl výkonu nelegální práce u této skupiny osoby, ale také na možné riziko výskytu pracovního vykořisťování. Druhou mimořádnou kontrolní akcí byla společná mimořádná kontrolní akce oddělení inspekce PPV, BOZP a NLZ, zaměřená na kontrolu dodržování podmínek vyslaných zaměstnanců na území ČR.

Mimořádným kontrolním akcím s celorepublikovou působností se budou orgány inspekce práce věnovat i v roce 2020. Zaměření těchto kontrolních akcí bude přizpůsobeno aktuálnímu vývoji a trendům v průběhu roku.

I nadále budou kontroly ze strany OIP prováděny v souladu s metodickými stanovisky a postupy. Při tvorbě plánu kontrol pro rok 2019 budou OIP zohledněny nejen obdržené podněty ke kontrole, ale také realizace kontrolních akcí prováděných ve spolupráci s dalšími kontrolními orgány státní správy a již výše zmíněné realizace mimořádných kontrolních akcí s celorepublikovou působností. Kontrolované subjekty budou vybírány nejen na základě místní a osobní znalosti pracovního trhu v působnosti OIP, ale také na základě prováděných cílených monitoringů předcházejících kontrole.

Snahou orgánů inspekce práce bude i nadále rozvíjet a posilovat navázanou spolupráci s dalšími kontrolními orgány, zejména Českou správou sociálního zabezpečení, příslušnými složkami Policie ČR, živnostenskými úřady, Celní správou, orgány finanční správy a Úřadem práce ČR.

4.1.2 Kontroly zprostředkování zaměstnání bez povolení

Za zprostředkování zaměstnání je možné považovat vyhledání zaměstnání pro fyzickou osobu, která se o práci uchází, vyhledání zaměstnanců pro zaměstnavatele, který hledá nové pracovníky, poradenskou a informační činnost v oblasti pracovních příležitostí, ale také zaměstnávání fyzických osob za účelem výkonu jejich práce pro uživatele. Zatímco vyhledávání zaměstnání či zaměstnanců a poradenskou činností mohou vykonávat jak krajské pobočky Úřadu práce, tak agentury práce, zaměstnávání fyzických osob za účelem výkonu jejich práce pro uživatele (tzv. agenturní zaměstnávání) mohou provádět výhradně agentury práce.

Zprostředkování zaměstnání agenturami práce je upraveno ZoZ a samotné agenturní zaměstnávání pak také zákoníkem práce, jehož ustanovení se vztahují nejen na agenturu práce, ale také na uživatele a zabezpečují zejména zajištění srovnatelných pracovních a mzdových podmínek dočasně přiděleného zaměstnance agenturou práce a kmenového zaměstnance uživatele.

Samotným kontrolám zaměřeným na dodržování podmínek a povinností vztahujících se na zprostředkování zaměstnání agenturami práce se orgány inspekce práce ve své činnosti věnují již více než deset let. Z kontrolní praxe vyplývá, že se inspektoři při kontrolách zaměřených na tuto oblast setkávají nejen s nedodržování podmínek, které

jsou na zprostředkování zaměstnání agenturami práce kladeny zákonem o zaměstnanosti a zákoníkem práce, ale v posledních čtyřech letech také stále častěji se zneužíváním institutu agenturního zaměstnávání. Jedná se o případy, kdy je forma zprostředkování zaměstnání, tedy zaměstnávání fyzických osob za účelem výkonu práce pro uživatele zastíráno uzavřeným obchodním vztahem. Nejčastěji se pak jedná o sjednání obchodní smlouvy, která nahrazuje a tedy fakticky zastírání řádně uzavřenou dohodu o dočasném přidělení zaměstnance mezi agenturou práce a uživatelem. Do legislativy byl pojem zastřené zprostředkování zaměstnání doplněn novelou ZoZ v roce 2017, a to ustanovením § 5 písm. g) tohoto zákona, které definuje zastřené zprostředkování zaměstnání jako činnost právnické osoby nebo fyzické osoby, spočívající v pronájmu pracovní síly jiné právnické osobě nebo fyzické osobě, aniž by byly dodrženy podmínky pro zprostředkování zaměstnání podle § 14 odst. 1 písm. b) ZoZ.

Zastřené zprostředkování zaměstnání tak může být kontrolou zjištěno jak u zaměstnavatelů, kteří nejsou agenturami práce, a svou činnost, spočívající v tzv. dodávce pracovní síly, se snaží zastírat uzavřeným obchodním vztahem, tak také u zaměstnavatelů, kteří oprávněním ke zprostředkování disponují, ale přesto uzavřeným obchodním vztahem nahrazují řádně uzavřené dohody s uživateli, a to především ve snaze vyhnout se povinnostem a podmínkám, které jsou na zprostředkování zaměstnání zákony kladeny. S tímto porušením se inspektoři často setkávají také zaměstnavatelů zaměřujících se na zaměstnávání cizinců, ať už se jedná o agentury práce či nikoliv. Hlavní motivací zastírání zprostředkování zaměstnání je pak snaha obejít nejen podmínky pro samotné zprostředkování zaměstnání, ale také podmínky, kterou jsou ZoZ kladeny na zaměstnávání cizinců.

Kontroly zaměřené na oblast zastírání zprostředkování zaměstnání jsou orgány inspekce práce realizovány již od roku 2016, a to formou mimořádné kontrolní akce zaměřené na tuto problematiku. Od roku 2017 pak byly tyto kontroly zařazeny mezi hlavní kontrolní oblasti a priority orgánů inspekce práce.

V roce 2019 bylo provedeno celkem 234 kontrol přímo zaměřených na zastřené zprostředkování zaměstnání. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 723 nedostatků. Jedná se o nedostatky jak v oblasti ZoZ (nelegální zaměstnávání, neplnění informační povinnosti aj.), tak v oblasti pracovněprávní (agenturní zaměstnávání, oblast pracovního poměru a pracovní doby aj.). Při těchto kontrolách bylo zjištěno celkem 332 osob při výkonu nelegální práce, z toho 293 cizinců, zejména státní příslušnosti Ukrajina. Dále bylo u 110 subjektů zjištěno zastřené zprostředkování zaměstnání. V roce 2019 bylo za přestupek zastřené zprostředkování uloženo celkem 59 pokut v souhrnné výši 24,7 mil. Kč.

Z výsledků kontrolní činnosti vyplývá, že i pro rok 2020 je nezbytné, aby oblast zastřené zprostředkování zaměstnání patřila mezi hlavní kontrolní oblasti. Při plánování své kontrolní činnosti budou inspektoráty i nadále využívat jednak své zkušenosti a poznatky z kontrolní praxe a znalosti místního trhu práce, tak také informace plynoucí z obdržených podnětů, a to nejen ze strany veřejnosti, ale také ze strany jiných kontrolních orgánů, se kterými bude i nadále pokračovat úzká spolupráce. Součástí kontrolní činnosti bude také cílený monitoring, který samotné kontrole předchází.

4.1.3 Kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání

Při uplatňování práva na zaměstnání je zakázána jakákoliv diskriminace a hlediska pro výběr zaměstnanců musí zaručovat rovné příležitosti všem fyzickým osobám ucházejícím se o zaměstnání. Přes dosavadní kontrolní a osvětovou činnost orgánů inspekce práce se ukazuje, že při uplatňování práva na zaměstnání stále dochází ke znevýhodňování některých skupin osob na trhu práce, zejména pak z hlediska věku a pohlaví.

Stejně jako v minulých letech budou i v roce 2020 nedílnou součástí kontrolní činnosti orgánů inspekce práce kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání. Kontroly budou prováděny na základě obdržených podnětů ke kontrole od občanů, zájemců o zaměstnání nebo jejich rodinných příslušníků, včetně podnětů podaných anonymně, ale také na základě vlastního monitoringu orgánů inspekce práce.

Kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání budou prováděny i v roce 2020 inspektory NLZ.

Orgány inspekce práce se zaměří na nabídky zaměstnání, u nichž požadavky pro výběrová řízení nejsou formulovány neutrálně, případně odrazují zájemce omezeními z hlediska požadavku zdravotního stavu, pohlaví, věku a dalšími, jak je definuje antidiskriminační zákon, pokud pro toto není oprávněný věcný důvod.

Při kontrolní činnosti bude i nadále věnována pozornost rozdílnému zacházení ve věcech přístupu nebo odborné přípravě k zaměstnání nebo povolání a bude se kontrolní činností vyhodnocovat, zda je k takovému chování zaměstnavatelů dán věcný důvod spočívající v povaze vykonávané práce nebo činnosti a zda uplatněné požadavky jsou této povaze přiměřené, tak jak je uvedeno v ustanovení § 6 antidiskriminačního zákona.

V roce 2020 bude kontrolní činnost v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání pokračovat dle v minulosti osvědčených postupů. SÚIP bude pokračovat v poradenské činnosti v této oblasti a rovněž bude nadále věnovat pozornost vzdělávání inspektorů v této oblasti.

4.1.4 Kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

V roce 2020 bude i nadále pokračovat kontrolní činnost orgánů inspekce práce v oblasti kontroly plnění povinnosti zaměstnavatelů zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců.

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jejich podpora je jednou z forem státní podpory k návratu zdravotně postižených osob do společenského života. Pro osoby se zdravotním postižením je důležité být společnosti užitečný, prospěšný, postarat se o sebe a svou rodinu a podílet se na práci a úspěchu společnosti tak, jako je to důležité pro každou zdravou osobu. Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením tak může podstatným způsobem přispět ke zlepšení situace jak

konkrétních jedinců a rodin, tak velké skupiny občanů. Opatření uvedená v ZoZ mají tak za cíl, aby zaměstnavatelé s více jak 25 zaměstnanci v pracovním poměru zaměstnávali co nejvíce osob se zdravotním postižením.

SÚIP provádí kontroly plnění povinností zaměstnavatelů zaměstnávat osoby se zdravotním postižením na základě podkladů od jednotlivých úřadů práce a ve spolupráci s GŘ Úřadu práce ČR. Podklady zasílané úřady práce ve lhůtě do 31. 5. následujícího roku obsahují jak informace o jednotlivých zaměstnavatelích, kteří jsou povinni osoby se zdravotním postižením zaměstnávat, tak i informace o poskytovatelích náhradního plnění. V případě poskytovatelů náhradního plnění jsou pro kontrolní činnost důležité informace o rozsahu poskytovaného náhradního plnění, neboť zákon o zaměstnanosti stanoví poskytovatelům limit pro poskytnutí svých výrobků a služeb nebo poskytnutí zakázky odpovídající 28násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního čtvrtletí za každého přepočteného zaměstnance se zdravotním postižením zaměstnaného v předchozím kalendářním roce. Orgány inspekce práce získávají rovněž informace z evidence náhradního plnění, která je elektronicky vedena MPSV.

Zaměstnavatelé v mnoha případech stále neplní povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením v zákonné stanovené výši, ani neplní tuto zákonnou povinnost jednou z forem náhradního plnění, tj. buď odběrem výrobků, služeb nebo zadáním zakázek zaměstnavatelům, se kterými Úřad práce ČR uzavřel dohodu o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti nebo odvodem do státního rozpočtu v zákonem stanovené lhůtě.

Z kontrolní činnosti vyplývá, že k nesplnění povinností dochází v mnoha případech z důvodu nesprávného postupu při samotném výpočtu průměrného přepočteného počtu zaměstnanců a způsobu naplnění celkové výše poskytovaných výrobků a služeb nebo poskytovaných zakázek, kdy zaměstnavatelé při svém výpočtu nepostupují v souladu s vyhláškou č. 518/2004 Sb., kterou se provádí ZoZ.

I nadále dochází u zaměstnavatelů k porušení ustanovení § 83 ZoZ tím, že zaměstnavatelé nedodrží zákonem stanovenou povinnost do 15. 2. následujícího kalendářního roku písemně ohlásit příslušné krajské pobočce Úřadu práce plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně způsobu plnění.

Stejně jako v uplynulých letech se kontrolní činnost orgánů inspekce práce i v roce 2020 zaměří na poskytovatele náhradního plnění, kteří dodávají své výrobky a služby a zadávají zakázky zaměstnavatelům, zaměstnávajících více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru. Evidence náhradního plnění poskytuje orgánům inspekce práce při provádění kontrol ucelený přehled o všech dodávkách realizovaných pro účely plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Tím, že novela ukládá dodavateli povinnost vložit do elektronické evidence údaje o poskytnutém plnění do 30 kalendářních dnů od jeho zaplacení, získá odběratel průběžnou informaci o tom, zda byl či nebyl dodavatelem zahrnut do režimu náhradního plnění.

Odběratelům však bude i nadále doporučováno, aby si prostřednictvím smluvního ujednání stanovili s dodavatelem odpovědnost za poskytování správných údajů,

na jejichž základě je vypočítáváno plnění povinného podílu, a to včetně sankcí, neboť za plnění povinného podílu formou odběru výrobků a služeb a zadáváním zakázek odpovídá vždy odběratel, nikoliv dodavatel.

Z dosavadní kontrolní činnosti orgánů inspekce práce vyplývá, že pokud poskytovatel náhradního plnění uvede v elektronické evidenci náhradního plnění nesprávně vypočtený přepočtený počet svých zaměstnanců se zdravotním postižením, má to za následek i uvedení nesprávné výše limitu v elektronické evidenci náhradního plnění. Tato chyba poskytovatele může mít negativní dopad na odběratele, kterým může vzniknout povinnost odvodu do státního rozpočtu.

V roce 2019 bylo provedeno 153 kontrol zaměřených na plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Nedostatky byly zjištěny u 124 subjektů, kdy 63 nedostatků se týkalo samotného nesplnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením nebo nesprávného způsobu výpočtu průměrného přepočteného počtu zaměstnanců.

I v roce 2020 bude kontrolní činnost v této oblasti zaměřena především na ty zaměstnavatele, kteří dle informací Úřadu práce ČR měli plnit povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením a v hlášení Úřadu práce ČR deklarovali povinnost odvodu do státního rozpočtu, ale tento neodvedli v zákonem stanovené lhůtě, nebo neoznámili vůbec.

Orgány inspekce práce budou i nadále pokračovat v kontrolní činnosti zaměřené rovněž na kontrolu objemu skutečně poskytovaného a odebraného náhradního plnění jednotlivými zaměstnavateli v návaznosti na elektronickou evidenci náhradního plnění.

Stejně jako v předchozích letech bude SÚIP svou poradenskou a kontrolní činností přispívat ke zvýšení právního vědomí zaměstnavatelů o této oblasti.

4.1.5 Kontroly poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

Mezi jeden z nástrojů sladování pracovního a rodinného života a usnadnění či možnosti dřívějšího návratu rodičů z rodičovské dovolené do zaměstnání patří poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, která spadá do kompetence MPSV. Podmínky, za kterých je možné tuto službu poskytovat, upravuje od roku 2014 zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o dětské skupině“). Ten mimo jiné také vymezuje kontrolní kompetence orgánů inspekce práce v této oblasti.

S ohledem na výsledky kontrolní a poradenské činnosti směřující do oblasti poskytování služby péče o dítě v dětské skupině v roce 2018, byly od roku 2019 kontroly poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině zařazeny mezi hlavní kontrolní oblasti. Kromě kontrol na základě podnětů měl každý OIP provést nejméně 5 dalších kontrol zaměřených na tuto oblast. Kontroly tak byly prováděny nejen na základě obdržovaných podnětů.

V roce 2019 bylo provedeno 56 kontrol, z toho u 27 kontrol byla zjištěna porušení právních předpisů.

Mezi nejčastější zjištěná porušení patřilo nedodržení podmínek, které jsou zákonem o dětské skupině kladeny na pečující osoby, nezpracování či nedodržování vnitřních pravidel dětské skupiny a chybné či žádné vedení evidence dětí v dětské skupině. Také v roce 2019 se poskytovatelé služby péče o dítě v dětské skupině dopouštěli porušení spadající do oblasti PPV a v jednom případě byl kontrolou zjištěn výkon nelegální práce.

Výsledky kontrolní činnosti tak i nadále poukazují na účelnost prováděných kontrol, proto budou kontroly zaměřené na poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, součástí hlavních kontrolních oblastí i pro rok 2020.

Od roku 2018 se metodik SÚIP účastní kulatých stolů, které jsou ze strany MPSV pro poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině pořádány v rámci realizace projektu Podpora implementace dětských skupin. Tato navázaná spolupráce bude pokračovat i v roce 2020. Cílem těchto setkání je poskytování poradenství, a to nejen v oblasti poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ale také v oblasti PPV. Poskytování základního pracovněprávního poradenství jak zaměstnancům, tak zaměstnavatelům zůstává i nadále nedílnou součástí kontrolní činnosti orgánů inspekce práce.

V oblasti kontrol poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině budou OIP i nadále metodicky vedeny ze strany SÚIP a jednotlivé případy kontrol spadající do této oblasti bude možné vždy individuálně konzultovat. Shodně s předchozím rokem bude také v roce 2020 pokračovat navázaná spolupráce s MPSV, odborem rodinné politiky a ochrany práv dětí, které bude pravidelně ze strany SÚIP informováno o zjištěných nedostatcích a pravomocně uložených pokutách v oblasti poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

Podněty či zjištěná porušení, které budou směřovat do oblasti hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz dětských skupin, které spadají do kontrolní kompetence krajských hygienických stanic, budou OIP postupovány místně příslušným hygienickým stanicím.

Seznam hlavních kontrolních úkol SÚIP na rok 2020

Podněty ke kontrole

Oblast BOZP a VTZ

1. Kontroly bezpečnosti práce ve stavebnictví - zajištění prevence v oblasti BOZP při přípravě stavby a bezpečném provádění prací na staveništi
2. Kontroly bezpečného provozování strojů a technických zařízení v zemědělství a v potravinářském průmyslu
3. Kontroly pracovní doby a BOZP v oblasti dopravy
4. Kontroly bezpečnosti práce ve zpracovatelském průmyslu a strojírenství
5. Kontroly v oblasti lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu
6. Kontroly bezpečnosti práce v oblasti terciární sféry
7. Kontroly bezpečné práce s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi
8. Kontroly v oblasti zdvihacích zařízení
9. Kontroly v oblasti elektrických zařízení
10. Kontroly BOZP v oblasti vyhrazených tlakových zařízení
11. Kontroly bezpečnosti provozu plynových zařízení

Oblast PPV

1. Kontroly v oblasti dodržování povinností na úseku agenturního zaměstnávání
2. Kontroly dodržování pravidel při vysílání pracovníků do ČR na základě směrnice 96/71/ES a směrnice 2014/67/EU
3. Kontroly v oblasti pracovních podmínek při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí
4. Kontroly v oblasti rovného zacházení se zaměstnanci, rovného odměňování zaměstnanců a dodržování zákazu diskriminace
5. Kontroly v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce
6. Kontroly v oblasti pracovní doby a doby odpočinku

Oblast ZoZ

1. Kontroly nelegálního zaměstnávání
2. Kontroly zprostředkování zaměstnání bez povolení
3. Kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání
4. Kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
5. Kontroly poskytování služby péče o dítě v dětské skupině